ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/23/374-1000

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	21.07.2023 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	21.04.2023
Teabevaldaja	Rahandusministeeriumi Riigihangete Vaidlustuskomisjon aadress: Tartu mnt 85, 10115 Tallinn e-posti aadress: vako@fin.ee
Vaide esitaja	Sviby OÜ aadress: Fortuuna tn 35-31, 50603 Tartu e-posti aadress: info@piletikeskus.ee
Vaide esitaja esindaja	Vandeadvokaat Paul Keres ja advokaat Joonas Põder Advokaadibüroo LEVIN OÜ Aadress: Maakri 19/1, 10145 Tallinn e-post: menetlus@levinlaw.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) **jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse käigus on VAKO edastanud vaide esitajale lepingu ulatuses, millele ei ole SA Tartu 2024 piiranguid kehtestanud ning VAKO-l puudub õigus teise teabevaldaja poolt kehtestatud piiranguid väljaspool vaidlustusmenetlust eemaldada või ümberhinnata (AvTS § 38 lg 3).**
2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. 12.04.2023 esitas vaide esitaja Riigihangete Vaidlustuskomisjonile (VAKO) taotluse/teabenõude SA Tartu 2024 ja AS Piletilevi Group vahel sõlmitud lepinguga tutvumiseks.

2. 13.04.2023 keeldus VAKO teabenõude täitmisest põhjendusega, et AS Piletilevi Group esindaja vandeadvokaat Martin Raude 11.04.2024 e-kirjaga (dokumendiregistri viit: 12.2-10/23-45/193-2), on kehtestatud soovitud lepingule juurdepääsupiirangu ATS § 35 lg 1 p 17 alusel. Kuigi eelnimetatud kirjast ei nähtu, et lepingule oleks kehtestatud piirang ärisaladuse kaitseks, on kirja pealkirjast siiski arusaadav, et lisa (leping) on konfidentsiaalne.
3. Kuna 11.04.2023 vastusest VAKO-le ei nähtunud, et AS Piletilevi Group oleks teatanud, et leping sisaldab ka ärisaladust, siis leidis vaide esitaja, et VAKO on õigusvastaselt tunnistanud küsitud lepingu asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks ning esitas 21.04.2023 Andmekaitse Inspektsioonile vaide
4. Kuna vaides esinesid puudused andis inspektsioon vaide esitajale tähtaja vaides esinevate puuduste kõrvaldamiseks.
5. 12.05.2023 kõrvaldas vaide esitaja vaides esinevad puudused ning inspektsioon võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja leiab, et teabenõudes küsitud leping on avalik teave AvTS § 3 lg 1 tähenduses – tegemist on jäädvustatud teabega, mille VAKO sai 3. isikult enda avalikke ülesandeid täites. Samuti ei ole kahtlust selles, et VAKO on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 tähenduses. Seega peaks see teave üldjuhul olema juurdepääsetav vastavalt AvTS § 4 lg-le 1 ja AvTS § 9 lg-le 1. Teabele saab juurdepääsu piirata vaid seaduses sätestatud alustel.

Vaide esitaja on seisukohal, et AvTS § 35 lg 1 p 17 ei kohaldu AS-i Piletilevi Group ja SA Tartu 2024 vahel sõlmitud lepingule, või kui kohaldub, siis mitte täies ulatuses. Ärisaladus AvTS § 35 lg 1 p 17 tähenduses ei ole mistahes teave, mille avaldamist selle valdaja sooviks vältida, vaid konkreetset sorti teave. Ärisaladuse defineerib EKTÄKS-i § 5 lg 2, mille kohaselt on ärisaladus teave, mis vastab järgmistele tingimustele:
1) see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad;
2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja
3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

Ei ole alust arvata, et asjassepuutuv leping kõiki EKTÄKS § 5 lg 2 elemente kätkeks, veel vähem terve lepingu ulatuses.

Vaide esitaja leiab, et VAKO selgitus, et väidetav 29.09.2022 sõlmitud leping sisaldab ärisaladust, on tervikuna alusetu ja meelevaldne. Vaide esitaja märgib, et kirjeldatud 29.09.2022 leping ei saa oma tervikus sisaldada ärisaladust – AvTS eristab dokumendi ärisaladust sisaldavat ja mittesisaldavat osa (vt nt AvTS § 38 lg 2), mistõttu ei saa selliseid dokumente terves ulatuses asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks AvTS § 35 lg 1 p-i 17 järgi tunnistada. Dokumendi osad, mis ei sisalda ärisaladust, on avalik teave.

VAKO ega 3. isik ei ole kirjeldanud neid EKTÄKS § 5 lg 2 elemente asjassepuutuva lepingu ega selle mistahes osade suhtes. Seega on tervikuna ainetu väide, et see leping sisaldaks ärisaladust. Kuivõrd 3. isik ise ei ole viidanud ärisaladuse olemasolule, on eriti arusaamatu see, et VAKO on selles ärisaladuse esinemist täheldanud.

Vaide esitaja leiab, et konfidentsiaalsuskohustus on siduv vaid asjakohase konfidentsiaalsuslepingu pooltele, kelle seas VAKO ja vaide esitaja ei ole. Ühtlasi ei järeldu konfidentsiaalsuskohustusest see, et konfidentsiaalne teabel oleks ärisaladuse omadused EKTÄKS § 5 lg 2 tähenduses. Samuti ei tulene sellist konfidentsiaalsuskohustust käesoleva vaidluse pooltele seadusest. Seega ei saa kõne alla tulla 29.09.2022 sõlmitud lepingu sisu

varjamine ka mistahes konfidentsiaalsuskohustusest tulenevalt.

Vaide esitaja leiab, et eelneva valguses on ilmne, et Piletimüügi teenuse osutamise leping nr. 142-2022 ei sisalda mistahes ulatuses ärisaladust ja tuleb teha juurdepääsetavaks täies ulatuses. Kui kõnealune leping mistahes osas peaks siiski ärisaladust sisaldama, siis tuleb sellele tagada juurdepääs osas, milles see ei sisalda ärisaladust. Kuivõrd asjassepuutuv teave on hankeleping, millega SA Tartu 2024 andis AS-le Piletilevi Group kontsessiooni korras sisulise ainuõiguse Euroopa Kultuuripealinna ürituste raames pileteid müüa, kohaldub sellele teabele ka AvTS § 28 lg 1 p 20, p 26 ja p 27. Samuti kohaldub sellele AvTS § 28 lg 1 p 31, kuivõrd see on VAKO (Rahandusministeeriumi) dokumendiregistris.

Vaide esitaja palub:

1. kohustada VAKO-d edastama vaide esitajale SA Tartu 2024 ja AS-i Piletilevi Group vahel sõlmitud leping;
2. Kohustada VAKO-d avalikuks tegema SA Tartu 2024 ja AS-i Piletilevi Group vahel sõlmitud leping.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuses Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele on Riigihangete Vaidluskomisjon (VAKO) selgitanud, et VAKO peab vajalikuks märkida, *et AKI on oma kirjas loonud justkui tõsikindla eelduse, mille kohaselt avalikuks teabeks on ka teave, mille VAKO on saanud oma ülesandeid täites, sh riigihangete käigus sõlmitud lepingud, millest omakorda on tuletatud VAKO-le erinevaid nõudeid ja etteheiteid Sviby OÜ teabenõudele vastamisel ja millest on ilmselgelt ajendatud kõik järgnevad küsimused. Nimetatud eeldus aga ei saa olla õige – AKI ei saa tõsikindlalt väita, et Leping on riigihangete käigus sõlmitud, selle väitmiseks peaks tal olema pädevus seda kontrollida, sest VAKO ei ole seda teinud. Nimetatud asjaolu oli vaidlustuse esemeks (tuvastada, kas SA Tartu 2024 pidi Lepingu sõlmima riigihankega riigihangete seaduses sätestatud korras, ja kui see nii oli, tuvastada Lepingu tühisus), kuid kuna vaidlustus jäi mittetähtaegsuse tõttu läbi vaatamata (AS Piletilevi Group esitas Lepingu vaidlustusmenetluses tõendamaks asjaolu, et Sviby OÜ vaidlustus on mittetähtaegne), ei ole vaidlustuskomisjon hinnanud mis tahes asjaolusid, mis on seotud Lepingu sõlmimisega, sh seda, kas tegemist võis olla hankelepinguga RHS-i tähenduses nagu väitis Sviby OÜ oma vaidlustuses*

VAKO ei ole Lepingu pool ja erinevalt AKI-st ei teosta VAKO kontrolli teabe avalikustamise üle, mistõttu AKI viide otsusele 3-08-1980, milles sisalduvad etteheited Kaitseministeeriumile (lepingu poolele) ja AKI-le (järelevalve teostajale) seoses nende tegevusega lepingule juurdepääsu võimaldamisega, ei ole VAKO suhtes asjakohane. Küsimusi ärisaladuse kohta on otsusest nähtuvalt pädev küsima üks lepingu pool teiselt lepingu poolelt ja AKI sellelt lepingu poolelt, kellele kohaldub AvTS, kuid VAKO ei ole Lepingu osas ei lepingu pool ega järelevalve teostaja. VAKO-le jääb arusaamatuks, miks ei ole Sviby OÜ pöördunud Lepingu saamiseks Lepingu poole poole. VAKO saab AKI kirjast aru selliselt, et AKI arvates peaks VAKO olema Lepingule juurdepääsu võimaldamise osas nn vahendaja, millega VAKO ei nõustu.

Isegi kui SA Tartu 2024 on teabevaldaja ka Lepingu osas, oleks antud juhul tegemist dokumendi liikumisega ühest asutusest teise, mille kohta on AKI oma „Avaliku teabe seaduse lühijuhendi" §-s 42 märkinud järgmist: Teabevaldaja seatud juurdepääsupiirang on siduv ka kõigile teistele teabevaldajatele. Kui otse eriseadusest ei tulene teisiti, ei saa teine asutus piirangut omatahtsi kehtetuks tunnistada ega eirata. Vastasel juhul kohaldub väärteovastutus (AvTS-i § 54^1 lg 1). Ainult piirangu seadnu saab selle kehtetuks tunnistada, teised saavad vaid tema tähelepanu juhtida. VAKO on küsinud pärast AKI kirja saamist nii AS-ilt Piletilevi Group kui ka SA Tartu 2024, kas nad peavad Lepingus sisalduvat oma ärisaladuseks ja mõlemad on

seda oma 25.05.2023 e-kirjadega kinnitanud (lisatud), sh on SA Tartu 2024 kinnitanud, et viidatud lepingule on seatud juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel. Seega VAKO on Lepingule õigesti seadnud juurdepääsupiirangu AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel ja VAKO pädevuses ei ole kohustada SA-d Tartu 2024 oma juurdepääsupiiranguid muutma.

Täiendavalt on VAKO selgitanud, et menetluse käigus on välja selgitatud piirangu kohaldumise ulatus ja see on VAKO-le üheselt arusaadav. VAKO on Lepingu (osaliselt kinni kaetud) koos SA Tartu 2024 põhjendustega edastanud Sviby OÜ esindajale e-kirjaga 15.06.2023.

Vaide esitaja vastuväited VAKO selgitustele

Vaide esitaja ei nõustu VAKO ega SA Tartu 2024 seisukohtadega. Vaide esitaja leiab, et SA Tartu 2024 ei ole esmane teabevaldaja küsitud lepingu osas, kuna AS Piletilevi Group edastas lepingu VAKO-le, mitte SA Tartu 2024. SA Tartu 2024 on küll teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 p 3 tähenduses, ent mitte selle teabe suhtes ja mitte sellel hetkel, mille edastas VAKO-le AS Piletilevi Group. Sellel hetkel, kui AS Piletilevi Group edastas vaidemenetluse käigus VAKO-le nõutud lepingu, muutus VAKO selle teabe suhtes esmaseks teabevaldajaks.

Vaide esitaja on ka oma vastuväidetes märkinud, et SA Tartu 2024 seisukohad ja tegevus lepingu nr 142-2022 asjus lähevad vastuollu. Ühest küljest on SA Tartu 2024 asunud seisukohale, et on lepingu nr 142-2022 suhtes teabevaldaja (AvTS § 5 lg 1 p 3 tähenduses) ent samas pole enne AKI menetlust selle sisu ega olemasolu üheski instantsis ega mistahes ulatuses avaliku teabena avaldanud.

Vaide esitaja leiab ka oma vastuväidetes, et lepingus kinnikaetud teave ei saa olla ärisaladus ning SA Tartu 2024 ei ole kaalutlenud ega nõuetekohaselt põhjendanud kinnikaetud teabe osas ärisaladuse kaitse vajadust. Ehk siis VAKO, SA Tartu 2024 ega AS Piletilevi Group ei ole selgitanud, kuidas esinevad asjassepuutuva teabe puhul EKTÄKS § 5 lg 2 kohaldamise eeldused ning teadaoleva pinnalt on ilmne, et see ei kohaldugi.

VAKO täiendavad seisukohad

1. *Enam ei saa olla vaidlust, et SA Tartu 2024 peab ennast teabevaldajaks vaidlusaluse Lepingu (edaspidi Leping) suhtes AvTS mõttes ja asjaolu, et Riigihangete vaidlustuskomisjoni (edaspidi vaidlustuskomisjon) esialgsel hinnangul võis SA Tartu 2024 teabevaldaja ka mitte olla, ei oma mingit tähtsust.*

2. *Sviby OÜ eksib väites, et Leping tervikuna tuleks avalikuks teha AvTS § 28 lg 1 p-de 20 ja 21 kohaselt. Nimetatud sätetest tulenevalt avalikustatakse järgmine teave:*
   - andmed riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste poolt teostatavate ja teostatud riigihangete kohta;
   - andmed selle vara ja eelarveraha kasutamise kohta, mille riik või kohaliku omavalitsuse üksus on andnud üle riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse asutatud või nende osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele.

   Esimese koosseisu täitmiseks peaks riigihange olema teostatav või teostatud. SA Tartu 2024 on algusest peale väitnud, et ei pidanud sõlmima Lepingut riigihanke tulemusel ja Sviby OÜ esitatud vaidlustus selle kohta (kas pidi või mitte) jäi vaidlustuskomisjonis läbi vaatamata. Seega ei saa Sviby OÜ väita, et Leping sõlmiti riigihanke tulemusel (teostati riigihange) ja Lepingus sisalduv teave tuleks AvTS § 28 lg 1 p-i 20 kohaselt avalikuks teha. Samuti ei ole vaidlustuskomisjoni hinnangul Leping sõlmitud vara ja eelarveraha kasutamise kohta, mille riik või kohaliku omavalitsuse üksus on andnud üle SA-le Tartu 2024.
3. *Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et SA Tartu 2024 on esmane teabevaldaja vaatamata*

sellele, et faktiliselt esitas Lepingu vaidlustusmenetluses AS Piletilevi Group.
SA Tartu 2024 on Lepinguga seonduvalt teabevaldaja AvTS mõttes ja ta on kehtestanud Lepingule juurdepääsupiirangu. Ta on teabevaldaja Lepingu suhtes sõltumata sellest, kas talle Lepinguga seonduvat teabenõuet esitatakse või mitte. Vaidlustuskomisjonile on Leping esitatud vaidlustusmenetluse ettevalmistavas etapis ja vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kui menetlusse esitatud dokumentidel on olemas nn esmane teabevaldaja, kes on kehtestanud dokumentidele juurdepääsupiirangu, ja see on vaidlustuskomisjonile teada või vaidlustuskomisjon saab sellest teada, siis esmase teabevaldaja poolt dokumendile seatud juurdepääsupiirang on siduv ka talle. Asjaolu, et kolmas isik jõudis dokumentide esitamisega SA-st Tartu 2024 ette ja SA Tartu 2024 ei pidanud vajalikuks Lepingu korduvat esitamist (vaidlustuskomisjon nõudis Lepingu esitamist hankijalt) ei tähenda, et SA Tartu 2024 ei võiks kolmanda isiku esitatud menetlusdokumendi (Lepingu) kohta hiljem öelda, et tema on teabevaldajana (dokumendi loojana) kehtestanud sellele dokumendile AvTS alusel juurdepääsupiirangu. Vaidlustuskomisjonile on SA Tartu 2024 poolt Lepingule kehtestatud juurdepääsupiirang teada ja olles sama teabe osas järgmine teabevaldaja ei saa vaidlustuskomisjon ignoreerida esmase teabevaldaja juurdepääsupiirangut või hakata selle õigsust ümber hindama.
Antud juhul on hankija kohustuse vaidlustusmenetluses täitnud kolmas isik ja SA Tartu 2024 on lepingu osapoolena selgelt öelnud, et Lepingus sisalduv teave, millele Sviby OÜ juurdepääsu taotleb, ei ole avalik teave.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega on avalikuks teabeks AvTS-i mõistes kogu VAKO valduses olev teave, mis ta on saanud või loonud oma ülesandeid täites, sh ka vaide esemeks olev leping. See, et tegemist on avaliku teabega, ei tähenda see seda, et kogu see teave oleks avalik ja tuleks igaühele väljastada. AvTS § 3 lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata seaduses sätestatud korras.
2. AvTS § 9 lg 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

Dokumentidele juurdepääsupiirangu kehtestamine

3. AvTS § 40 lg-st 1 tulenevalt kehtestab teabevaldaja asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabele juurdepääsupiirangu dokumendi koostamisest või saamisest alates kuni vajaduse möödumise või sündmuse saabumiseni kuid mitte kauemaks kui viieks aastaks. AvTS § 38 lg 3 kohaselt on asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabele juurdepääsuõigus riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnikul oma ametiülesannete täitmiseks. Seda teavet ei tohi edastada kolmandatele isikutele juurdepääsupiirangu kehtestanud asutuse loata. Eeltoodud sätte mõtteks on see, et üks ja sama teave/dokument ei oleks ühes asutuses piiranguga ja teises avalik. Ehk siis kui üks teabevaldaja edastab teisele teabevaldajale dokumendi, millele ta on kehtestanud juurdepääsupiirangu, siis tuleb dokumendi saajal aktsepteerida dokumendile kehtestatud piiranguid ja ta ei saa neid omaalgatuslikult eemaldada. Kui aga dokumendile on jäänud piirang kehtestamata, siis dokumendi saajal on õigus/kohustus piirang kehtestada ja tal tuleb sellest teavitada dokumendi saatnud teabevaldajat (AvTS § 41 lg 4).

4. Isegi juhul kui VAKO-l ei olnud algselt arusaadav, kas SA Tartu 2024 on kõnealusele lepingule kehtestanud piirangu, ei ole keelatud seda teabenõude korral üle küsida ning välja selgitada piirangu ulatust.
5. RHS § 46[1] lg 1 sätestab, et pakkuja märgib pakkumuses, milline teave on pakkuja ärisaladus ja põhjendab teabe ärisaladuseks määramist. Nimetatud säte annab loetelu ka teabest, mida ei või ärisaladuseks märkida. Seega peab pakkuja juba pakkumust esitades märkima pakkumuses ära, mida ta peab oma ärisaladuseks ning hankija kui teabevaldaja, peab selle põhjendatust ka hindama ning vajadusel dokumentidele ka vastavas piirangu kehtestama. Seda toetab ka RHS § 1 lg 2, mis sätestab, et juurdepääs riigihangete andmetele, andmete väljastamine toimub AvTS-s sätestatud korras, kui RHS ei sätesta teisiti. Seega eeldusel, et tegemist on riigihanke menetluse käigus sõlmitud lepinguga (nagu väidab vaide esitaja), oli ärisaladuse hindamise kohustus hankijal ehk SA-l Tartu 2024.

SA Tartu 2024 teabevaldajana

6. SA Tartu 2024 puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kellele AvTS § 5 lg-st 2 tulenevalt laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid - teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Samuti võrdsustatakse teabevaldajaga füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist. Seega on SA Tartu 2024 teabevaldjaks ainult teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist või avaliku raha kasutamist.
7. KOKS § 6 lg 1 sätestab, et omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada vallas või linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Seega on omavalitsuse ülesandeks korraldada ka kultuuritööd, milleks on kultuuripealinn Tartu raames korraldatavad üritused.
8. SA Tartu 2024 põhikirja kohaselt, mis on kinnitatud Tartu Linnavolikogu 5. detsembri 2019 otsusega nr 211, on muuhulgas sihtasutuse ülesandeks valmistada ette Tartu linna Euroopa kultuuripealinnaks olemist aastal 2024 ning juhtida ja ellu viia kultuuripealinna turundus- ning kommunikatsiooniprogramm. Ehk siis kui Tartu linnavolikogu on kultuuripealinnaks saamise ülesannete täitmiseks asutanud eraldi sihtasutuse ehk andnud/pannud sihtasutusele kultuurikorraldamise ülesandeid, siis on sihtasutus nende ülesannete täitmise osas teabevaldajaks. Eeltoodust tulenevalt täidab inspektsiooni hinnangul SA Tartu 2024 eeltoodu osas linna pädevusse kuuluvaid ülesandeid ehk avalikke ülesandeid ning on eeltoodud ülesannete käigus loodud ja saadud teabe osas teabevaldajaks. Ehk siis kogu teave, mis on Tartu kultuuripealinnaks saamise tegevustega seotud, on avalik teave ning SA Tartu 2024 selles osas teabevaldajaks, kes vajadusel kehtestab ka tema valduses olevale teabele piiranguid, olenemata sellest kas konkreetsel juhul oli tegemist riigihankega või mitte.
9. Vaide esitaja on seisukohal, et kuna SA Tartu 2024 on teabevaldajaks avaliku teabe seaduse mõttes, siis on tal kohustus avalikustada ka AvTS § 28 lg 1 punktides 20,26,27 ja 31 toodud teave. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu, kuna tulenevalt AvTS § 31 lg-st 1 ei ole SA-del veebilehe ega ka dokumendiregistri pidamise kohustust ning käesoleval juhul ei ole välja selgitatud, kas kõnealune leping on üldse sõlmitud hankemenetluse käigus, kuna VAKO ei võtnud vaide esitaja vaiet menetlusse. Ka ei puuduta käesolev vaie SA Tartu 2024 teabe avalikustamise kohustust (veebilehel) ehk see ei ole vaide esemeks, kuna vaie on esitatud VAKO poolt teabenõude täitmise peale. Küll aga on SA-l Tartu 2024 kui teabevaldajal kohustus hinnata dokumentidele, mis on saadud või loodud avalike ülesannete täitmisel, piirangu kehtestamise vajadust ning piiranguga teabe esinemisel dokumentides ka

vastavad piirangud kehtestada.

Teabenõudele vastamine

10. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt AvTS-is sätestatud korras esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõuet võib esitada igaüks ning teabe väljastamisest saab keelduda üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus.
11. AvTS § 20 punktide 1 ja 3 kohaselt loetakse teabenõue täidetuks kui teave on teabenõudjale edastatud seaduses sätestatud viisil või kui teabenõudjale on selgitatud võimalust tutvuda avalikustatud teabega. AvTS § 23 sätestab juhud, millal teabevaldaja saab teabenõude täitmisest keelduda. Keeldumise korral tuleb keeldumist ka põhjendada (AvTS § 23 lg 3).
12. Edastatud dokumentidest nähtub, et vaide esitaja on 12.04.2023 edastanud VAKO-le taotluse/teabenõude, milles soovis muuhulgas tutvuda piletimüügi teenuse osutamise lepinguga 122-2022.
13. 13.04.2023 vastuses keeldus VAKO vaide esitaja soovitud lepingu väljastamisest põhjusel, et AS Piletilevi Group peab lepingus sisalduvat teavet oma ärisaladuseks. Samas ei nähtu edastatud dokumentidest, et VAKO oleks küsinud hankijalt (SA Tartu 2024) või AS Piletilevi Groupilt, millisele osale lepingust piirang kehtib. Küll aga on AS Piletlevi Group palunud lepingut teabenõudjale mitte väljastada, kuna see on konfidentsiaalne. Seega ei olnud teabenõudele vastastamise ajaks VAKO välja selgitanud, mis ulatuses sisaldab leping piiranguga teavet ning seega ei olnud täies ulatuses lepingule piirangu kehtestamine ning lepingu väljastamisest keeldumine õiguspärane. Samas ei saa inspektsioon nõustuda vaide esitajaga aga selles nagu ei saaks kõnealune leping sisalda üldse ärisaladust.
14. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele märkis VAKO, et saab AKI kirjast aru selliselt, et AKI arvates peaks VAKO olema Lepingule juurdepääsu võimaldamise osas nn vahendaja, millega VAKO ei nõustu. Selgitame, et kui teabevaldaja, kelleks on ka VAKO, valduses on teave/dokument, mida teabenõudja küsib, siis tuleb teabenõude korral see väljastada, kui puudub alus juurdepääsu piirata. Keeldumise korral tuleb keeldumist põhjendada (AvTS § 23 lg 3). VAKO teabevaldajana ei saa keelduda teabe väljastamisest põhjusel, et ta ei ole lepingu osapool.
15. 12.04.2023 VAKO otsusest nähtub, et 06.04.2023 on VAKO-le laekunud Sviby OÜ vaidlustus SA Tartu 2024 ja ASi Piletilevi Group vahel sõlmitud piletimüügi teenuse osutamise lepingu tühisuse tuvastamiseks, alternatiivselt lepingu kehtetuks tunnistamiseks. 10.04.2023 on vaidlustuskomisjon teavitanud SA-d Tartu 2024 (Hankija) ja AS-i Piletilevi Group vaidlustuse esitamisest ning palunud neilt vastust vaidlustusele ning lisaks Hankijalt ka vaidlusalust lepingut.
16. Vaide esitaja on oma täiendavates seisukohtades leidnud, et kuna kõnealune leping edastati VAKOle pakkuja ehk kolmanda isiku poolt, siis peab VAKO iseseisvalt hindama ärisaladuse olemasolu ja põhjendatust lepingust ning ei saa lähtuda hankija poolt kehtestatud piirangutest.
17. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu. Tulenevalt RHS § 194 lg-st 5 ja 6 on nii hankija kui kaastaud kolmas isik kohustatud VAKO-le edastama kõik vaidluse lahendamiseks vajalikud dokumendid. Kuna vaidlustatakse siiski hankija kui teabevaldaja tegevust ning VAKO on küsinud lepingut just hankijalt ning hankija on pakkumuse esitamisel kohustatud hindama pakkuja ärisaladuse põhjendatust, siis inspektsiooni hinnangul ei oma tähtsust kumb jõudis enne dokumendid esitada. VAKO oleks pidanud ärisaladuse põhjendatust või muu piiranguga teabe esinemist lepingus hindama siis kui hankija (teabevaldaja kellelt teavet küsiti) ei ole seda teinud, kuid pakkuja teatab, et leping on konfidentsiaalne või sisaldab tema ärisaladust. Antud juhul sellist olukorda ei esine.
18. Kuigi RHS kommenteeritud väljaandes on selgitatud *et lähenemine, et VAKO ei peaks vaidlusmenetluses üldse hindama, kas ärisaladuseks tituleeritud teave seda ka tegelikult on, ja peaks lähtuma üksnes pakkuja väidetust, on ebamõistlik ja kuritarvitusi võimaldav. Sedasi võiks pakkuja märkida kogu oma pakkumuse ärisaladuseks, sh ka selle mis tegelikult peaks olema avalik. /..../ VAKO peaks vähemalt piiratud ulatuses andma*

hinnangu sellele, kas pakkumuses ärisaladuseks nimetatud teave saab seda kehtivate õigusaktide kohaselt üldse olla. Kui VAKO-l tekib kahtlus, et teave on ärisaduseks märgitud põhjendamatult, tuleks VAKO-l enne pakkumuse vastavas osas teistele menetlusosalistele kättesaadavaks tegemist asjaomase pakkujaga konsulteerida. Siinkohal tuleb siiski nõustuda VAKO-ga selles, et kuna käesoleval juhul menetlust ei algatatud, siis ei olnud VAKO-l põhjust/kohustust seda hinnata.

19. Nõustume VAKO-ga selles, et kui teabe/lepingu on edastanud VAKO-le hankija (antud juhul ei ole siiski välja selgitatud, et SA-l Tartu 2024 oli kohustus läbi viia üldse hankemenetlus) ehk teine teabevaldaja, kes on kehtestanud dokumendile piirangu, siis ei saa VAKO väljaspool vaidlustusmenetlust omaalgatuslikult teabele kehtestatud piiranguid eemaldada (AvTS § 38 lg 3). Küll aga ei takista see välja selgitamast, millisele osale teabest on teine teabevaldaja piirangu kehtestanud.
20. Kuigi VAKO 13.04.2023 teabenõude täitmisest keeldumine täies mahus ei olnud õiguspärane, on VAKO menetluse käigus välja selgitanud, millises ulatuses on SA Tartu 2024 kehtestanud soovitud lepingule piirangud ning 15.06.2023 edastanud vaide esitajale lepingu ulatuses, mis ei sisalda piiranguga teavet koos hankija SA Tartu 2024 selgitustega, mida peetakse ärisaladuseks. Kuna piirangu on kehtestanud SA Tartu 2024 kui teabevaldaja, siis ei saa VAKO SA Tartu 2024 kui teise teabevaldaja poolt kehtestatud piiranguid ümberhinnata ega eemaldada ka siis kui ta leiab, et piirangu kehtestamine ei ole põhjendatud. Viimasel juhul saaks VAKO küll juhtida piirangu mittepõhjendatuse osas teise teabevaldaja tähelepanu sellele, kuid kui teine teabevaldaja leiab, et piirang on põhjendatud, tuleb sellest lähtuda ka VAKO-l. Lähtudes sellest, et vaie on esitatud VAKO vastu, mitte SA Tartu 2024 vastu, kes on lepingule piirangud kehtestatud, siis pole inspektsioonil alust küsida SA-lt Tartu 2024 täiendavaid selgitusi ega teha vajadusel SA-le Tartu 2024 ettekirjutust, kuna vaie ei puuduta SA Tartu 2024 tegevust.
21. Eeltoodust tulenevalt loeb Andmekaitse Inspektsioon VAKO poolt menetluse kestel teabenõude täidetuks, mistõttu jääb vaie rahuldama. Vaide rahuldamata jätmine ei võta vaide esitajalt õigust esitada teabenõuet SA-le Tartu 2024 kui teabevaldajale, kes on kehtestanud teabele piirangud ning vaidlustada teabe ärisaladuseks tunnistamise põhjendatust ja ulatust.
22. Kuna VAKO ei saa teise teabevaldaja poolt kehtestatud piiranguid väljaspool vaidlustusmenetlust eemaldada, siis ei saa VAKO teha ka lepingut dokumendiregistri kaudu avalikuks. Küll aga ei ole õiguspärane märkida dokumendiregistris avalikuna, kui tegelikult dokumendiregistri kaudu dokumentidele juurdepääs puudub. Avalikuks ei saa lugeda dokumenti ainult avalikustatud digikonteineri pildi ja allkirja lehe kaudu kui dokumendi sisule juurdepääs puudub.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel